

373. Landshammar, Spelviks sn, Rönö hd.

Litteratur: J. Bureus, Fa 6 (Sudromannia n:r 16), Fa 5 n:r 517.

Bureus omtalar tre runstenar vid Landshammar. Två av dem (»Sudromannia» n:r 15 och 17) äro tydligen identiska med de båda kända stenarna Sö 167 och Sö 168. Den tredje är däremot icke omtalad i någon annan källa. Det finns emellertid ingen anledning att betvivla Bureus' uppgift, ehuru han tyvärr ej meddelar någon avbildning av stenen. Den stod »Widh byen sammastedes», och inskriften uppges ha varit: **riitraspisi : aikititsifr**. Möjligen kunna dessa runföljder tolkas som . . . *ræispi stein at Kætil* . . . , d. v. s. »... reste stenen efter Kättil . . .»

374. Tystberga, Tystberga sn, Rönö hd.

Pl. 212.

Vid en besiktning sommaren 1936 av runstenen Sö 173 i Tystberga hage, observerade fil. lic. I. Schnell ett några meter Ö om runstenen i åkern liggande stenblock. Detta vändes, och det visade sig då, att den undre ytan bar runinskrift. Då båda stenarna voro hindersamma för jordbruket, begärde markägaren, att de skulle flyttas. Sedan platsen blivit noggrant undersökt och kartlagd, medgav Riksantikvarien, att runstenarna skulle få resas på en plats ungefär 60 m. N om den ursprungliga, utanför åkern i sydkanten av skogshagen, invid norra sidan av vägen från Tystberga kyrka till Ekensholm och Älghammar.

I Lucas Gadds relation 1667 i *Ransakningarna* (se ovan sid. 133) finnes endast en runsten omtalad i Tystberga hage (»een flaat steen liggiandes, med Runaskrift rijtadh, men mossa påwäxt, at den inthet stort skönias kan»), men därjämte två andra stenar (»een annan stoor flaat och slät sten som står på sned» och »een fyrakantig stor steen»). Peringskiöld fann vid sitt besök kort därefter endast en runsten, Sö 173. Tydligen har redan då Sö 374 legat kullfallen med inskriften dold i marken. Säkerligen är det den som åsyftas med relationens »een fyrakantig stor steen». I närheten av de båda runstenarna fann man 1936 två stora hällar utan inskrift. Av de i relationen omtalade »stenraderna» fanns ingenting kvar.

Höjd 2,15 m., bredd (över mitten) 1,15 m. Toppen av stenen med en del av ristningen är avslagen. Den hade hösten 1936 icke kunnat återfinnas. Ytan är mycket skrovlig och ojäm. Ristningen, som aldrig synes ha varit djupt huggen, är grund och hårt vittrad, delvis synnerligen svårläst. Bäst bevarade äro runorna utefter v. sidan. I mitten ett kors av S:t Georgstyp.

Inskrift:

. . . ---l-t-r-isa-stain-ftir mana muskurupur-tufialtr risti runar||. . . f--kopan f-p . . .
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

. . . let ræisa stæin æftir Manna, . . . [b]roður. [S]tyfialdr(?) risti runar . . . goðan fað[ur] . . .

». . . lät resa stenen efter Manne, broder till . . . Styvjald ristade runorna. . . gode fader . . .»

Till läsningen: Före 4 l kan endast tre raka staplar spåras. Namnet på den som rest stenen är sålunda förlorat. Av runan 5 finns endast nedre delen av en hst i behåll, av 8 likaså en hst. 17—21 äro mycket svaga. F. o. m. 22 m t. o. m. 37 u äro alla runorna fullt säkra; särskilt tydliga äro 30—37 urupur-tu. F. o. m. 38 f stå runorna tätare, mera sammanträngda än i den egentliga minnesskriften. De äro svagare, men torde alla vara fullt säkra.

Framför 31—35 rupur saknas uppenbarligen ett b. Möjligen har ristaren, som varit mindre runkunnig, använt en förskrift, exempelvis på en träskiva, och därvid förvillats av likheten mel-

lan runorna **b** och **r**. Mera förvånande är, att samma fel tycks återkomma i början av följande ord, namnet på ristaren själv. Detta måste vara *Styfialdr*, förut känt från en sörmländsk runinskrift (Sö 3), en östgötsk (Ög 66) och en uppländsk (L 189). Något namn **Tyfialdr* eller **Dyfialdr* är däremot icke känt.

Stenen är rest över **mana** (ack.), broder till **musku** (gen.). Båda dessa personer äro kända från den andra Tystberga-stenen (Sö 173), som är rest av **mus : kia : auk mani**. Sö 374 är sålunda yngre än Sö 173, som ju är en av Ingvar-stenarna. Härmed stämmer också, att Sö 173 utslutande använder **u**-runan som tecken för *o*-ljud (**o**-runan saknas); Sö 374 har visserligen **u** i **rupur**, men också **o** i **kopan**. **mani** (nom.), **mana** (ack.) kan, såsom Brate framhåller, återge såväl *Manni* som *Māni*. Den nyfunna stenen ger det tredje belägget för det mystiska namnet **mus : kia** (nom.), **musku** (ack.); dessutom Sö 13 Gatstugan **muskia** (nom.). Av Ad. Noreen och Brate har det tolkats som ett kvinnonamn *Mūs-Gēa*, där tillägget *mus* har öknamnskaraktär. Brate förmodar, att Sö 13 och 173 avser samma person.

375. Lagnö, Aspö sn, Selebo hd.

Pl. 216.

I skrivelse till Riksantikvarien ^{16/6} 34 anmälde kontoristen E. Kjellén i Grillby, att han vid Lagnö i Aspö sn tillvaratagit ett runstensfragment, enligt uppgift av gårdens ägare funnet för några år sedan i en terrassmur mellan mangårdsbyggnaden och en flygelbyggnad. Fragmentet har överlämnats till Statens Historiska Museum, där det har inventarienummer 20.749.

Rödbrun sandsten. Storlek 16×24 cm. Brottytorna äro icke färska. Endast ett par runor äro synliga: **at · a**.

376. Östa, Ytterselö sn, Selebo hd.

R. Dybeck omtalar (*Runa*, fol., 1, s. 87) ytterligare ett runstensfragment, funnet i Östa sjö-hage. »Det har 2 knappa fots längd och 1 1/2 fots bredd, samt är försedt, inom en naturligtvis afbruten slinga, med runorna **ft · stur**. Stenens tunnhet — 1 1/2 tum och mindre — gör troligt, att han är en stor flaga. Längre, men förgäfvets, letades efter andra hit hörande runostycken.»

Fragmentet har senare förkommit.

377. Överselö kyrka, Selebo hd.

Pl. 214.

I september 1936 upptäcktes runstenen Sö 204 i vinkeln mellan södra kyrkmuren och västra väggen av den på 1700-talet uppförda utbyggnaden på södra sidan. För att skydda stenen, som måste behålla sin plats i väggen, mot vatten och fuktighet i marken, upptogs ett dike utefter kyrkmuren västerut. Härvid påträffades en ny runsten, liggande vågrätt straxt under markytan med runorna uppåt, omedelbart utanför det fönster som befinner sig straxt V om utbyggnaden. Detta fönster är upptaget på 1700-talet, och här befann sig tidigare huvudingången till kyrkan. Runstenen har tydligen legat här som trampsten under många hundra år, i närheten av Sö 205. Den finnes ej omtalad i *Ransakningarna* och har ej blivit observerad av Antikvitetskollegiets tecknare. Förmodligen var ristningen redan då så nött, att man ej har märkt den.